

Věc C-106/24

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

8. února 2024

Předkládající soud:

Hof van Cassatie (Kasační soud, Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

25. ledna 2024

Žalobce:

OV

Žalovaná:

WEAREONE.WORLD BV

Předmět původního řízení

Původní řízení se týká údajného porušení autorských práv k dílům, která žalobce usazený v Nizozemsku vytvořil v rámci zakázky pro belgickou společnost. Jde mimo jiné o to, zda se na určení držitele autorských práv použije nizozemské nebo belgické právo.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU se týká pojmu „smluvní závazkové vztahy“ ve smyslu Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (dále jen „Římská úmluva“) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, které platí od konce roku 2009 (dále jen „nařízení Řím I“). Předkládající soud se táže, zda se tato úmluva a toto nařízení použije k určení práva rozhodného pro určení držitele autorského práva k dílu, které bylo vytvořeno při plnění příkazní smlouvy.

Předběžná otázka

Musí být čl. 1 odst. 1 Římské úmluvy a čl. 1 odst. 1 nařízení Řím I vykládány v tom smyslu, že otázka, kdo je držitelem autorských práv k dílu vytvořenému při plnění závazku z pracovní nebo příkazní smlouvy, tedy otázka, kdo je původním držitelem práv a zda a v jakém rozsahu je toto právo přenositelné na právního nástupce, spadá do pojmu „smluvní závazkové vztahy“?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřená k podpisu v Římě dne 19. června 1980 (80/934/EHS) (Úř. věst. 1980, L 266, s. 1).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6).

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Belgické právo

Wetboek van economisch recht (hospodářský zákoník), článek XI.165 § 2

Wet van 16 juli 2004 houdende het wetboek van internationaal privaatrecht (zákon ze dne 16. července 2004, kterým se zavádí zákoník o mezinárodním právu soukromém), články 2 a 93

Nizozemské právo

Auteurswet 1912 (autorský zákon z roku 1912), článek 8

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobce v původním řízení, který je usazen v Nizozemsku, od roku 2009 každoročně navrhoval díla, jako jsou loga, hlavní jeviště a festivalové dekorace pro žalovanou, belgickou společnost, která organizuje mimo jiné festival *Tomorrowland*. Žalobce tak činil na základě ústně uzavřených příkazních smluv.
- 2 V roce 2017 žalobce tuto spolupráci ukončil po sporu o autorská práva k těmto dílům. Tato autorská práva jsou tvořena majetkovými právy (mimo jiné právem používat dílo, rozmnožovat jej a šířit) a osobnostními právy (jako je právo na pojmenování). Z důvodu porušení obou druhů autorských práv se žalobce domáhal u Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Obchodní soud v Antverpách, Belgie) náhrady škody ve výši 2 200 000 eur resp. 225 000 eur.

- 3 Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Obchodní soud v Antverpách) rozhodl na základě belgického práva, že majetková práva k dílům byla podle belgického práva přenesena na žalovanou a žalobce neprokázal, že disponuje osobnostními právy autora.
- 4 Hof van Beroep Antwerpen (Odvolací soud v Antverpách, Belgie) v odvolacím řízení konstatoval, že držitele autorských práv je třeba určit na základě Římské úmluvy a nařízení Řím I. Má za to, že z článku 4 odst. 1 a 2 Římské úmluvy a čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení Řím I vyplývá, že se použije nizozemské právo, konkrétně článek 8 (nizozemského) Auteurswet (autorský zákon). Podle tohoto článku je za tvůrce díla považována mimo jiné společnost, která „dílo zveřejní jako dílo, jehož je autorem“. Toto ustanovení proto stanoví „fikci tvůrce“ od okamžiku vytvoření díla. Žalovanou je proto nezbytné považovat za fiktivního tvůrce děl a náleží jí tedy příslušná majetková práva. Navíc tento článek 8 nizozemského Auteurswet (autorský zákon) rovněž vylučuje, aby se žalobce mohl dovolávat osobnostních práv autora.
- 5 Na to žalobce podal kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Žalobce zdůrazňuje, že jak Římská úmluva, tak i nařízení Řím I v zásadě stanoví, že se použijí na „smluvní závazkové vztahy“ u závazků ze smluv, které mají vztah k právu různých zemí. Způsob vzniku, existence, druh, obsah, dostupnost, přenositelnost a zánik práv duševního vlastnictví se ovšem podle názoru žalobce řídí aspekty věcného práva a nikoliv smluvními závazkovými vztahy, které jsou ohledně těchto práv založeny. V rámci těchto aspektů věcného práva je rozhodné právo určováno belgickým Wetboek van internationaal privaatrecht (zákoník o mezinárodním právu soukromém, dále jen „WIPR“) a nikoliv Římskou úmluvou nebo nařízením Řím I.
- 7 Žalobce odkazuje na čl. 93 odst. 1 WIPR, podle kterého se práva duševního vlastnictví řídí právem toho státu, pro jehož území je ochrana vlastnictví požadována. Kromě toho se dovolává čl. 94 § 1 WIPR. Podle něj je právo, které se určí na základě tohoto zákona, rozhodující pro existenci práv duševního vlastnictví a otázku držitelů těchto práv. Žalobce se domáhal ochrany svých autorských práv v Belgii (kde byla použita na festivalech), proto se podle jeho názoru použije belgické právo. Vzhledem k tomu, že Hof van Beroep (odvolací soud) rozhodl, že se použije nizozemské autorské právo, žalobce tvrdí, že Hof van Beroep (odvolací soud) porušil mimo jiné čl. 93 odst. 1 a čl. 94 § 1 WIPR.
- 8 Ohledně osobnostních práv žalobce zejména uvádí, že ta nejsou podle belgického autorského práva přenositelná (článek XI.165 § 2 Wetboek van economisch recht [hospodářský zákoník]). Z belgického práva proto dovozuje nezcizitelné osobnostní právo. Hof van Beroep (odvolací soud) proto svým konstatováním, že podle článku 8 nizozemského [Auteurswet (autorský zákon)] mu žádná osobnostní práva autora nepřísluší, porušil dotčené belgické právo.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 9 Předkládající soud poukazuje na ustálenou judikaturu Soudního dvora Evropské unie týkající se pojmu „smluvní závazkové vztahy“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 Římské úmluvy a čl. 1 odst. 1 nařízení Řím I. Podle této judikatury musí být tento pojem vykládán autonomně, a to především s přihlédnutím k systematické a cílům Římské úmluvy a nařízení Řím I (rozsudek ze dne 21. ledna 2016, *Ergo Insurance*, C-359/14 a C-475/14, EU:C:2016:40, bod 43, viz obdobně rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, *Wikingerhof*, C-59/19, EU:C:2020:950, bod 25).
- 10 Ohledně systematiky a cílů Římské úmluvy se odkazuje na zprávu o Římské úmluvě od M. Guilianiana a P. Lagarda (Úř. věst. 1980, C 282, s. 1), ve které se k čl. 1 odst. 1 Římské úmluvy uvádí následující: „Do působnosti těchto ustanovení především pochopitelně nespadá oblast věcných práv a práva duševního vlastnictví, protože se úmluva týká pouze práva použitelného na smluvní závazkové vztahy. Toto vyjasnění bylo výslovně obsaženo v jednom z článků původního předběžného návrhu. Skupina ovšem považovala za zbytečné, aby se toto vyjasnění ve stávajícím textu opakovalo, a tím spíše, že by v tomto případě bylo nezbytné upozornit na rozdíly mezi různými právními řády členských států Společenství.“
- 11 Ohledně nařízení Řím I předkládající soud odkazuje na poznámky European Max-Planck Group for Conflict of Laws in Intellectual Property ze dne 4. ledna 2007 k návrhu tohoto nařízení [*Comments on the European Commission's Proposal for a Regulation on the Law Applicable to Contractual Obligations („Rome I“) of December 15, 2005 and the European Parliament Committee on Legal Affairs' Draft Report on the Proposal of August 22, 2006*]. V nich se uvádí, že záležitosti, které se týkají práva duševního vlastnictví samotného, jsou ale úzce spojeny se smlouvou o tomto právu, jako je přenositelnost práva, podmínky, za kterých lze práva převést nebo poskytnout licenci, nebo otázka, zda se lze domáhat převedení práv nebo licence vůči třetím osobám, nepodléhají právu rozhodnému pro smlouvu, nýbrž právu státu, pro který je požadována ochrana.
- 12 Zdá se, že z těchto názorů vyplývá, že otázka, kdo má autorské právo k určitému dílu, které bylo vytvořeno v rámci příkazní smlouvy, a zda je toto právo přenositelné, je otázkou věcného práva, která nespadá do hmotné oblasti působnosti Římské úmluvy ani nařízení Řím I.
- 13 V různých členských státech jsou ovšem o tomto stanovisku vedeny diskuse. V právní literatuře je zastáván názor, že původní držitel je z důvodu úzké vazby ke smluvnímu závazku, k jehož naplnění bylo dílo vytvořeno, určen právě smlouvou. Otázka držitele by tedy v rámci tohoto názoru spadala pod pojem „smluvní závazkový vztah“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 Římské úmluvy a čl. 1 odst. 1 nařízení Řím I. S ohledem na tuto diskusi není výklad čl. 1 odst. 1 Římské úmluvy a čl. 1 odst. 1 nařízení Řím I podle názoru předkládajícího soudu tak zjevný, že nezůstává žádný prostor pro rozumnou pochybnost, proto se předkládá předběžná otázka.